

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaia vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, sreda 8. junija 1938

Cena posamezni
številki din 1'50

Cestno vprašanje

Na drugem mestu poročamo o lepo uspelem prvem jugoslovanskem kongresu za ceste. Zlasti moramo s priznanjem omeniti uspešno propagandno delo društva za modernizacijo našega cestnega omrežja. Delalo je v resnici z modernimi in nad vse učinkovitimi sredstvi ter zato tudi doseglo, da so našli njegovi predlogi dober sprejem.

Priznati je tudi treba, da je vsa zasnova društva, kako naj se modernizirajo naše ceste, teoretično pravilna. Kot praktični ljudje pa vendar smatramo za potrebno, da navedemo tudi nekatere svoje pomisleke. Tako je čisto gotovo res, da je centralizacija vseh poslov v eno instanco teoretično pravilna, ker bi bila na ta način lahko rešila najmanjša, ves načrt modernizacije cest pa bi bil enoten in bi se enotno tudi izvajal. S tega stališča je zahteva po ustanovitvi avtonomne generalne direkcije za napravo cest v ministrstvu za stavbe samo logična in dosledna.

Drugače lice pa dobi ta predlog, če upoštevamo naše posebne razmere. Če bi mi imeli idealen uradniški aparat in če bi bil ta v resnici čisto svoboden in neobtežen od raznih navad, potem bi bilo v resnici najbolje, če bi vse nadzorstvo in iniciativo za modernizacijo cest prevzela takšna generalna direkcija za ceste. Toda mi vsi vemo, da pri nas niso razmere tako idealne, da se pri nas v praksi vsaka stvar izvede drugače, kakor pa se je teoretično zamislila. Ni nobenega tehtnega razloga misliti, da bi bila ravno predlagana generalna direkcija za ceste izjema.

To tem manj, ker že vemo, da je uvedba centralnega cestnega fonda odločena stvar. V zvezi z ustanovitvijo gen. direkcije za ceste bi to praktično pomenilo, da bi se centralizirala finančna sredstva za ceste, a tudi vse tehnično delo. Moglo bi se tako prav lahko zgoditi, da bi n. pr. Slovenija kot pokrajina z zelo živahnim prometom — in od tega se plačujejo predvsem prispevki v centralni fond — plačevala v ta fond prihodov največ, dobila pa najmanj iz fonda. Ta nevarnost bi bila tem večja, ker bi bila generalna direkcija cest, ki bi odločala o novih cestah, sestavljena od ministrstva za stavbe.

Zato smatramo za potrebno, da se s posebnimi določbami da banovinom jamstvo, da ne bodo zaradi centralnega cestnega fonda in generalne direkcije za ceste prikrajšane. Zato bi morala biti določila v uredbi o centralnem cestnem fondu, da se v banovinah nabrani prispevki porabijo samo v onih banovinah, v katerih so bili zbrani. Posebno dravska banovina je že tako osiromašena, da res ne more plačevati cest še za druge. Prispevki za centralni cestni fond nikakor ne bodo nizki in gradbeni minister računa že prvo leto z dohodkom 80 milijonov din. Ta dohodek pa bi se v kratkem času tudi podvojil. To bi pomenilo, da bi Slovenija plačevala 10—20 milijonov din v ta fond. To je pač tako veličanska vsota, da ni neupravičena zahteva, če ima Slovenija tudi neke garancije, da se bo ta denar porabil v njeno korist. G. gradbeni minister je navedel celo vrsto cest, ki jih dobi Slovenija. Baš zato, ker so te ceste na

programu, je tem lažje dosegljivo, da se njih naprava zagotovi s prispevki Slovenije.

Ne nasprotujemo ustanovitvi gen. direkcije za ceste, če se ta omeji izključno na tehnična dela. V tem primeru pa bi bil potreben nekak cestni svet, v katerem bi

bile zastopane vse banovine in bi se v tem svetu določal program cestnih del in njih vrstni red.

Naj se nas ne razume napačno! Ne nasprotujemo predlagani ustanovitvi gen. direkcije cest načelno, temveč hočemo samo jamstvo, da se modernizacija cest ne bo cen-

tralizirala po starem vzoru. Te centralizacije imamo že vsi čez glavo dosti in zato naj se že enkrat ta centralizacija neha. Zlasti nujno pa je to, kadar gre za modernizacijo cest. Z našim starim centralizmom bo modernizacija cest res težko v skladu.

mi in nazornimi pripomočki bo na razstavi prikazano današnje nepriemno stanje ter dalo pobudo za bodoče smotreno ustvarjanje modernega cestnega omrežja.

Ta specialna razstava je posebno pomembna še zategadelj, ker bo nudila temeljit vpogled v ta aktualna vprašanja najširšim plastem naroda. S posebnim zadoščenjem sporočam, da se je letošnjega velesejma oficialno udeležila tudi slavna francoska republika, naša zvesta zaveznica, ki prihaja k nam, da nam pokaže svojo visoko in staro kulturo. Francija razstavlja veliko zbirko knjig, ki posegajo po svoji vsebini v vsa literarna področja.

Ne bom posebej omenjal vseh nadaljnjih specialnih razstav, ki so zastopane tudi na letošnjem pomladanskem velesejmu. V splošnem obsega velesejem vse panoge industrijske in obrtne proizvodnje.

Čast mi je s tega mesta izreči iskreno zahvalo in vse priznanje vsem članom odborov za prireditelje specialnih razstav, vsem razstavljalcem, visokim oblastem za vso pomoč in našim uglednim novinarjem, s katerimi nas vežejo dolgoletne prijateljske vezi.

Spoštovana gospoda! Tudi tej velesejski prireditvi je pokrovitelj naš mladi vladar, Nj. Veličanstvo kralj Peter II. Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter, naj živi ves visoki kraljevski dom! (Živio klici.)

Spoštovana gospoda! Predno preide g. minister Krek k slovesnemu aktu otvoritve, bo povzel besedo še predsednik društva za ceste, gospod dr. Vinko Vrhunec.

Za predsednikom Bonačem je spregovoril predsednik Društva za ceste

Slavna otvoritev Ljubljanskega velesejma Izredno zanimanje za velesejem

Od nekaterih nikdar zadovoljnih naših ljudi že tolikokrat na navedanje obsojeni ljubljanski velesejem je letos zopet mogočno razpršil vsa ta napovedovanja in nič. Kajti letošnji pomladanski velesejem ne izkazuje le izredno številno razstavljalcev — temveč je tudi izredno dobro obiskan. Zlasti na obeh binkoštnih praznikih je bila na velesejmu prava gneča, a vsi ljudje so bili zadovoljni, ker je letošnji vzorčni velesejem v resnici izredno okusno aranžiran, ker

nudi vse polno novosti in zanimivosti, poleg tega pa še izredno lepi posebni razstavi »Cesta« in »Francoska knjiga«.

Že takoj pri otvoritvi velesejma se je videlo, da se je zanimanje javnosti za velesejem zelo povečalo. Število občinstva in drugih gostov, ki so prihajali k otvoritvi, je neprestano raslo in ves prostor pred velesejsko pisarno je bil nabito poln, ko je stopil pred mikrofonski

Organizacija letošnjega pomladanskega velesejma se je izvršila s posebno pozornostjo in vestnostjo. Pri našem delu nas je z vso vnemo podpirala osrednja organizacija našega trgovstva, Zveza trgovskih združenj v Ljubljani, ki pripravlja III. vsedrjavni trgovski kongres v Ljubljani. Spričo obilice prijavljenih posetnikov-trgovcev iz vseh delov države in iz bratske Bolgarije se je naša industrija udeležila letošnjega velesejma v še širšem obsegu nego običajno ter bo prikazala marsikaj novega, širšim slojem občinstva do sedaj še neznanega.

Dasiravno razpolaga velesejem s skoraj 8000 m² pokritega razstavnega prostora, smo morali postaviti še en provizorični paviljon.

V vrsti specialnih razstav letošnjega velesejma naj opozorim zlasti na razstavo društva »Cesta«, ki se priredi v zvezi s kongresom društev za ceste v Ljubljani. Po tolikih neplodnih razpravah o naši prometni politiki je naše društvo za ceste seglo po novem umestnejšem načinu obravnavanja naše cestne politike. S skrbno izbrani-

predsednik velesejma Fran Bonač

Pozdravil je vse številne goste, predvsem pa odposlanca Nj. Veličanstva kralja g. generala Dušana Dodića. Nato je nadaljeval:

Pozdravljam: gospoda ministra za promet dr. Mehmeda Spaha, starega prijatelja ljubljanskega velesejma, ki je pred osemnajstimi leti prvič otvoril naš velesejem, in gospoda ministra dr. Miha Kreka, ki bo v imenu ministra za trgovino in industrijo dr. Vrbanića otvoril današnji velesejem.

Pozdravljam: g. bana drav. banovine dr. Marka Natlačena, ki zastopa tudi g. predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića in ministra za notranje zadeve g. dr. Antona Korošca, prevz. knezoškofa g. dr. Gregorija Rožmana, g. divizijskega generala Djordje Lukića, pomočnika gradb. ministra g. inž. Josifovića, francoskega poslanika zastopa g. konzul Remerand, ki ga prisrčno pozdravljam, enako g. generalnega konzula ital. imperija Guerinija Maraldija, g. konzula češkoslovaške republike inž. Minovskija in ves ostali konzularni zbor; g. podžupana ljubljanskega dr. Vladimirja Ravniharja, župana mesta Maribora, g. dr. Alojzija Juvana, župana mesta Celja, g. Al. Mihelčiča, župana mesta Ptuja, g. dr. Alojzija Remca.

Pozdravljam zastopnike resornih ministrstev: g. fin. direktorja dr. Sedlarja, ki zastopa ministra za finance, g. polkovnika Milana Mašića, ki zastopa ministra za vojsko in mornarico, g. direktorja dr. Antona Vagajo kot zastopnika poštne ministra, predsednika Zveze društev za ceste ministra Milosavljevića in vse prisotne funkcionarje društva. Pozdravljam g. predsednika Zagrebške zbornice za trgovino in industrijo dr. Krasnika in njenega generalnega tajnika dr. Fleischerja, pozdravljam gg. senatorje in narodne poslance, zastopnike častite duhovščine in naše hrabre vojske, državnih in samoupravnih oblasti, trgovskih in industrijskih korporacij, kulturnih in nacionalnih ustanov in društev, gospoda zastopnika velesejma v Leipzigu in gospode zastopnike našega tiska.

Nato je predsednik Bonač nadaljeval:

Osemnajsto leto teče, kar sem imel prvič priliko pozdraviti vas na tem slavnostnem prostoru. Dovolite mi, da Vas kot domačin tudi ob otvoritvi letošnjega pomladanskega velesejma najpriserneje pozdravim ter vam kličem iskreno dobrodoščilo.

Spoštovana gospoda! Ob koncu svetovne vojne smo bili Slovenci v gospodarsko-političnem pogledu neprimerno na nove razmere. Z zedinjenjem so se odprle široke možnosti za mogočen razmah vse naše gospodarske delavnosti. V oni dobi naše gospodarske preusmeritve je bila spočeta misel, ustvariti ustanovo, ki naj po političnem zedinjenju posreduje tudi gospodarsko zblizanje z novimi konsumnimi področji, s katerimi nismo imeli do tedaj nobenih ali samo prav rahle trgovske stike. Tako se je iz žive potrebe rodil naš Ljubljanski velesejem, ki stopa danes že s svojo 44. razstavno prireditvijo pred jugoslovansko javnost.

Letošnje leto pomeni pomemben mejnik na razvojni poti ljubljanskega velesejma, saj nam bo prineslo dolgo zaželeno in resnično že nujno potrebno stavbeno preureditev razstavišča in razstavnih stavb. Naj mi bo dovoljeno, da se na tem mestu najiskrenejše zahvalim mestni občini ljubljanski za vso dosedanje veliko podporo in koristne pobude. Uporabim to priliko, da prosim tudi vse druge činitelje, da nam nudijo pri tej akciji, ki je v korist našega gospodarstva in v procvit naše slovenske prestolnice, svojo pomoč.

Ali ste storili svojo dolžnost?

Ali ste že prijavili kongresnemu odboru v Ljubljani svojo udeležbo na III. vsedrjavnem trgovskem kongresu?

Ali ste se že prijavili za ekskurzije in izlete?

Ali ste agitirali med svojimi stanovskimi tovariši za udeležbo na kongresu?

Danes in jutri imate še čas, da zamujeno popravite!

dr. Vinko Vrhunec

»Skozi vrata letošnjega velesejma vstopa tudi cesta. Prihaja pred nas v vsej svoji skromnosti, primitivnosti in pomanjkljivosti, z vsemi svojimi velikimi potrebami, malo podobna cestam drugod, kjer uživajo večjo skrb in večje uvaževanje.

Razstava, ki jo prirejamo o naši cesti in potrebah cestnega prometa je zato po svoji osnovni misli in zbrani tvarini svojevrstna. Ni revija priborjenih pridobitev in doseženih uspehov, temveč pokazuje na neuspehe, na zamujene prilike in nam očita našo nezadostno delavnost na tem polju. Ne obtožuje nikogar posebej in imenoma. Dviga kolektivno obtožbo v dobrem namenu, da v spoznanju utrpelne škode zastavimo v bodoče vse sile za osposobitev naših cest za naloge sodobnega prometa.

Cesta v mednarodnem prometu vrši visoko misijo medsebojnega zblizavanja med ljudmi in kraji, zlasti v času ko toliko stvari loči in razdvaja narode. Pri nas v Jugoslaviji se pa pomen ceste dviga iznad prometnega okvira do splošne nacionalne važnosti. Ker tvori

urejena cestna mreža najtrdnjšo vez med vsemi deli države, jih spaja v gospodarsko celoto in tako doprinese oblikovanju skupne državljske zavesti. Raznovrstne stavbene, prometne in finančne probleme cestne ureditve smo poskusili predočiti z ozirom na naše praktične potrebe, poslužujoč se pri tem tujih zgledov samo v najpotrebnejšem obsegu. Poleg splošnega prikaza načina zidave modernih cest, vsebuje razstava podatke o ogromnih potrebah modernizacije na naših cestah, od katerih smo dosedaj modernizirali komaj 15% celotne dolžine. Rezultati že izvršenih del dokazujejo sposobnost naših podjetnikov in tehničarjev za napravo cest največjega obsega, ako bi načrtno finansiranje teh del omogočilo domačim podjetjem nabavo potrebne inventarja. Podatki o gradnji modernih cest v drugih državah zgovorno pričajo, da se pri nas v Jugoslaviji v tem oziru nahajamo še v začetnem stadiju, daleč za državami v neposredni naši sosesčini.

Prirodno je, da je Društvo za ceste smatralo za svojo dolžnost, da prvenstveno prikaže stanje in potrebe cest v dravski banovini. Razstava kaže, kako važen geopolitični in prometni položaj je odrejen Sloveniji v naši zedinjeni državi, pred kako odgovornosti pol-

Telefonski številki
za »Trgovski list«

uredništvo: 25-52
uprava: 47-61

no nalogo nas postavlja sosesčina velikih držav z najmodernejšimi cestami in kako površno je nazaranje, da imamo pri nas dobro cestno omrežje.

Znatni deli naše severne meje še po dvajsetih letih skupne države niso med seboj zvezani. Tako stanje ni samo odprt prometni, temveč nacionalni in obrambni problem. Za mednarodni promet tako važna in prepotrebna zveza Slovenije z morjem je še vedno neostvarjena zahteva vse naše javnosti.

Prikazu gospodarske ekonomičnosti sodobne ceste je posvečena posebna pozornost, da se vidi, kako ogromne zneske narodnega denarja trošimo preveč radi slabih cest in kakšne izdatne prihranke prinaša moderna cesta v voznem času in pogonskih izdatkih. Naše pomankljivo vzdrževanje cest predstavlja težko hipoteko na našem javnem gospodarstvu; podani so dokazi, da je tak način cestnega gospodarstva zelo neracionalen, ker v kratki dobi let požre toliko izdatkov, da bi zadoštovali za gradbo sodobne ceste, ki — kakor kažejo zgledi drugih držav — v ogromni meri pospešuje splošni gospodarski in kulturni napredek. Razstava vsebuje dovolj dokaznega materiala, da so slabe ceste najtežje breme za državo in narod.

Vsem, ki so podprli Društvo za ceste pri prireditvi te razstave, bodisi z neposrednim sodelovanjem, bodisi v materialnem oziru,

Minister dr. Krek otvori velesejem

Nato je povzel besedo minister dr. Krek ter po pozdravu prisotnih dejal:

V imenu g. ministra za trgovino in industrijo in v svojem čestitam vsem, ki so delali za prireditev in organizacijo te velesejske razstave.

Najstarejši stalni ustanovi velesejmu v Ljubljani so se sicer pridružile v zadnjih letih nove in večje, a zato ljubljanski velesejem nikakor ni zgubil na svoji pomembnosti. Vsi ki se trudite, da ga ohranite na dostojni višini in mu dodajate vedno nove dragocene zanimivosti, delate koristno delo v našem gospodarstvu.

Vidim, da pri sedanjih razstavi pohvalno sodelujejo raznovrstne panoge naše domače industrije, obrti in hišnega dela.

Posebno pozornost vzbuja kongres vsega jugoslovanskega trgovstva, ki bo v teh velesejskih dneh.

Vsem tem pridnim in poštenim delavcem, voditeljem in množiteljem našega narodnega bogastva iz srca želim, da bi v Ljubljani na našem velesejmu dosegli popoln uspeh. Hvaležni smo jim, da sistematično dvigajo ugled našega trgovskega imena v svetu in ne utrudno, pa tudi zelo uspešno izpopolnjujejo kvaliteto produktov našega dela, tako da je jugoslovanska znamka postala cenjena in zaželena. Vse to delo gospodarstvenikov in hvalenostjo in priznanjem spremljamo, ker je bistven prispevek k skupnemu na-

izrekan najglobljo zahvalo. Imenoma se zahvaljujem g. ministru dr. Kreku in g. ministru dr. Spahu za osebno udeležbo pri današnji otvoritvi. G. banu dr. Marku Natlačenju za njegovo vsestransko podporo, tehničnemu oddelku banke uprave za sodelovanje pri zbiranju gradiva, generalnemu inspektoratu cest v Berlinu, Zvezi cementne industrije, upravi Ljubljanskega velesejma, vsem razstavljalcem in sodelavcem, našemu tisku, ki nam je vedno radevolje na razpolago in končno Vam, spoštovana gospoda, da ste se odzvali našemu povabilu.

Vaši presoji ostane prepuščeno, v koliko se je posrečilo pravilno in prepričevalno predstaviti stanje in potrebo naših cest in cestnega prometa. Razstava marsičesa pogoša, ker je bilo mogoče zajeti samo najglavnejša vprašanja v velikih obsejih. V danih razmerah smo stremeli dati razstavi bolj propagandni, kakor strokovni in znanstveni značaj. Ako boste z razstave odhajali s prepričanjem, da je sodobna obnova in izgraditev naše cestne mreže eno najvažnejših javnih vprašanj, da je prvenstvena ureditev cest v dravski banovini v najvišjih interesih vse države in ako se temu prepričanju pridruži odločna volja, da v svojem javnem udeleževanju dejansko pripomorete k pravilni in pravični ureditvi našega cestnega vprašanja, bo namen razstave dosežen in dano zadoščenje onim, ki so v to prireditev vložili svoj trud, delo in znanje.

predku vse države in blagostanju vsega našega naroda.

Na letošnjem velesejmu imamo poseben francoski del. Naj bo ta manifestacija vzajemnosti in konkretnih poslovnih povezav med nami in Francijo nov dokaz, da hočemo porabiti prav vsako možno priložnost za združen nastop. Naj tudi ta razstava govori o naši živi zavesti, da sta nam življenjsko povezani usodi.

Posebno poglavje je letošnja razstava ceste. Želim le, da bi zbudila, podčrtala in potrdila prepričanje, da je Slovenija prometno okno Jugoslavije. Zaklinjena med dve največji sili in kulturi Evrope zaradi ugleda Jugoslavije ne sme naša cesta izgledati kot neobgledenček v primeri z gigantskim tehničnim napredkom na vseh mejah na severu in jugu. Vprašanje dobrih, modernih cest v Sloveniji je življenjsko vprašanje jugoslovanskega turizma in jugoslovanske prestižno vprašanje. Zato nam nobene žrtve in napor, da ga dobro rešimo, ne smejo biti preveliki.

S temi željami in zagotovilom, da bomo povsod vestno in pridno branili obče koristi našega gospodarstva, proglašam, da je 44. razstava ljubljanskega velesejma odprta.

Gostje so si nato najprej ogledali razstavo Društva »Cesta«, ki je napravila na vse s svojimi krasno izdelanimi reliefi, kartami in diagrami zelo močan vtis. Iz razstave »Cesta« so odšli gostje v francosko razstavo, kjer jih je pri vhodu pozdravil

so nam ponudili ljubeznivo in pri- kupno gostoljubje.

Naša razstava, ki izrazito reprezentira francosko kulturo, je zbrala dela iz vseh panog. Poezija, literatura, zgodovina, stara književnost, moderna in najsodobnejša literatura se družijo s pravoznanstvom in najštevilnejšimi in najrazličnejšimi deli čiste znanosti kakor tudi z raznimi panogami umetnosti.

Ta razstava je logična posledica mogočnega knjižnega daru, ki ga je vlada francoske republike po-

delila ljubljanski univerzi, šolskim zavodom dravske banovine in francosko-jugoslovanskim organizacijam tega ozemlja. Namen te razstave je, da se spozna širše občinstvo tega dela Jugoslavije z najrazličnejšimi proizvodi francoskega genija. Zastavila si je nalogo, da se še bolj razvije zanimanje, ki se v teh krajih že dolgo časa kaže za francoski jezik in kulturo, glede katerih opažamo vedno večji napredek in res odlične uspehe.

Francoski poslanik v Beogradu, člani francosko-jugoslovanskih organizacij v Sloveniji in Francozi, ki me obdajajo, Vas, gospoda, po zdravljajo s posebnim veseljem v tem paviljonu, na katerega vratih

Velik uspeh velesejma

Letošnji spomladanski velesejem izkazuje naravnost rekordno število razstavljalcev. Kar pa je še zlasti veliko vredno: samo producentov. One stojnice tujih agentov in prodajalnic so izginile. Med razstavljalci pa so domača podjetja posebno častno zastopana.

Skoraj vsa naša večja industrijska podjetja letos razstavljajo na velesejmu in bilo bi jih še več, pa je zmanjkalo prostora. Kovinska, tekstilna, usnjarska in druge industrije in obrti so nam pokazale, kako živahna je že industrijska delavnost v Sloveniji in da je že postala absolutno konkurenčna s tujjo. Naša gospodarska osamosvojitel se že izvaja, čeprav tiho in brez vse bučne reklame. Na ljubljanskem velesejmu je ta resnica nazorno prikazana. A tudi naša pohištvena proizvodnja, ki je bila od nekdaj posebna privlačnost ljubljanskega velesejma, je letos znova utrdila svoj sloves.

Brez vsega pa moremo dostaviti, da je letošnji kongres trgovstva Jugoslavije bistveno pripomogel k razveseljivemu napredku letošnjega velesejma.

Posebej moramo še opozoriti na avtomobilsko razstavo, ki je letos tako velika in tako popolna, kakor jo Ljubljana še ni videla. Vse največje svetovne tvornice so zastopane na razstavi.

Razstava društva »Cesta«

je še posebna atrakcija. Organizirana je naravnost vzorno, prav tako pa tudi izvedena. Razstava razgrinja pred obiskovalcem razstave cestni promet v celoti in tako nazorno, da takoj vsakdo ve, kako se more cestno vprašanje pravilno rešiti. Kažejo se mu ceste v starem času, vidi pa tudi vse sedanje cestno omrežje in na kateri način je treba to omrežje izpopolniti. Številne karte, diagrami, reliefi, modeli kažejo nazorno vsako cestno vprašanje v podrobnosti. Tako lepa je vsa razstava »Cesta«, da bi se morala vsa kar prenesti v naš bodoči tehnološki muzej. Že danes čestitamo prirediteljem razstave k uspehu.

Francoska knjiga

V zborničnem paviljonu je razstava francoske knjige. Prva velika zasluga te razstave je, da je ubila predsodek proti francoski knjigi. Obiskovalci se morejo na lastne oči prepričati, da je oprema francoske knjige neprekosljiva, strmeti morajo nad bogastvom francoske znanstvene knjige in obsežnostjo francoskih enciklopedičnih del. Stara in bogata francoska kultura je dobila v francoski knjigi lepoto zrcalo.

Že v 24 urah

barva, plestra in kemično snaki obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

se bratijo med seboj iste barve naših državnih zastav. Z globokim spoštovanjem in hvaležnostjo se klanjam Nj. Veličanstvu kralju Petru II. in z zadoščenjem se Vam, gospoda, zahvaljujem, da ste blagovolili se udeležiti te simbolične manifestacije iskrenega in plodnega prijateljstva, ki družijo Francijo in Jugoslavijo.

Nato so si gostje ogledali še vse druge razstave in se o vseh najpohvalnejše izrazili.

Na velesejmu pa je zavladovalo živahno vrvenje in vsi so glasno priznavali, da je letošnji velesejem izredno posrečen in da je velesejem zopet dokazal, kako nujno nam je potreben.

A tudi vse druge razstave zasluži vse priznanje. Vsak nekaj zamudi, če si ne ogleda letošnjega velesejma, ki je zopet prava revija našega gospodarstva in ki bo vsakemu obiskovalcu nudil nekaj novega.

Oglejte si ljubljanski velesejem, razširite svoje obzorje, privoščite tudi sebi nekaj lepega in koristnega!

Velikanski obisk velesejma

V binkoštnih praznikih je obiskalo velesejem skoraj 50.000 ljudi. Ves dan je bil velesejem prenapolnjen obiskovalcev, ki so vsi brez izjeme z največjim priznanjem govorili o letošnjem velesejmu. Tudi mnogo skupin iz tujine je že obiskalo velesejem. Tako večja skupina iz Gradca. Napovedane pa so še nove skupine.

Skupno je razstavilo letos na velesejmu 619 tvrdk, od teh le 145 inozemskih.

Udeležite se sprejema gostov!

V petek ob 9.30 na gl. kolodvoru!

Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča, da pridejo bolgarski gostje ter prvi udeleženci vsedržavnega trgovskega kongresa v Ljubljano že v petek dne 10. t. m. z brzovlakom ob 9.30 uri. Trgovci ter ostalo občinstvo se naprošajo, da se sprejema udeležijo v čim večjem številu. Hišne posestnike vljudno naprošamo, da v počastitev gostov vsedržavnega trgovskega kongresa izobesijo zastave. — Uprava.

Splošni strokovni adresar Velike Ljubljane je izšel

Znana založba »Saturn« v Ljubljani je izdala »Splošni strokovni adresar Velike Ljubljane«, ki je prva tovrstna publikacija, odkar so bile Ljubljani priključene okoliške občine. Omenjeni adresar je zelo skrbno in natančno sestavljen ter vsebuje v tridesetih preglednih skupinah natančne podatke o vseh državnih uradih in javnih institucijah, društvih, hišnih posestnikih, ulicah, kakor tudi po strokah urejene naslove vseh trgovcev, obrtnikov, industrij in ostalih pridobitnikov Velike Ljubljane. Posebni oddelek: zdravilišča, kopališča in letovišča v dravski banovini in seznam vseh industrijskih podjetij v dravski banovini po strokah. Adresar obsega 272 strani ter stane vezan din 120.—, broširan din 100.—. Pri naročilih izven Ljubljane se računa poštšina. Adresar se naroča pri Reklami Saturn Ljubljana, Gosposvetska cesta 5 in v vseh večjih knjigarnah v Ljubljani.

Občni zbori

Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru ima redni občni zbor dne 18. junija ob 18. v Mariboru, Sodna ulica 9/I. Dnevni red običajen. Glasovalno pravico imajo delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo.

Politične vesti

Na jubilejnim kongresu Hlinkove slovaške ljudske stranke, katerega se je udeležilo 1500 delegatov, je bila sprejeta resolucija o zahtevah in stališčih stranke glede notranje ureditve Českoslovaške.

Uvodoma poudarja resolucija, da so Slovaki za českoslovaško republiko, zahtevajo pa vse pravice samostojnega naroda, ki so jim bile v pitšburškem sporazumu tudi zagotovljene. Stranka odklanja fikcijo českoslovaškega naroda. Po zdravilja zanimanje tujine (!) za notranja vprašanja Českoslovaške. Čas za rešitev slovaškega vprašanja da je prišel.

Glasi stranke »Slovak« je tudi že objavilo osnutek zakonskega načrta o reviziji ustavne listine. Po tem osnutku bi imeli Slovaki svoj lasten deželni zbor, ki bi izvolil iz svoje srede deželno vladno. Ta bi imela eksekutivno oblast na ozemlju Slovaške in bi bila odgovorna le deželnemu zboru. Deželna vlada bi bila kompetentna za naslednja vprašanja: državljanstvo, izselništvo, trošarine, zračni promet, rečni promet, pošta, telegraf in telefon, davki, doklade, monopoli in državna podjetja. V vseh teh vprašanjih bi imel deželni zbor zakonodajno oblast. Kot skupne českoslovaške zadeve bi ostale: zunanja politika, državna obramba, finančne zadeve, carinski sistem. Vendar pa bi slovaški vojaki služili le na Slovaškem in na ozemlju Slovaške bi morali biti garnizirani določeno število vseh vrst orožja z mobilizacijskimi rezervami. Za veljavnost sklepov narodnega predstavništva v Pragi bi bila potrebna večina na Slovaškem izvoljenih poslancev. Tudi predsednik republike bi se mogel izvoliti le, če bi bila zanj tudi večina slovaških poslancev. Slovaška bi dobila tudi svoje upravno sodišče in svoje najvišje sodišče. Volitve v predlagani deželni zbor bi se morale razpisati dva meseca po razglasitvi zakona o avtonomiji, kakor imenujejo Slovaki svoj načrt. Ta načrt bi pomenil uvedbo popolnega dualizma oblasti v Českoslovaški in bi seveda povzročil enake zahteve tudi pri manjšinah, zlasti sudetskimi Nemci. Zato so ti tudi patra Hlinko pozdravili s posebno in prav toplo brzojavko.

Vedeti pa je treba, da večina Slovačkov nikakor ni za avtonomistični program slovaške ljudske stranke. Večina slovaških poslancev ni izvoljena na programu slovaške ljudske stranke. Še bolj jasno pa se je pokazalo, da večina Slovačkov ne odobrava radikalizma p. Hlinka, na velikih zborovanjih slovaške ljudske stranke in republikanskih strank preteklo nedeljo in ponedeljek. Slovaška ljudska stranka je napovedovala, da se bo njenega zbora udeležilo 80.000 ljudi, v resnici pa je prišlo na zbor le nekaj nad 18.000 ljudi. Nasprotno pa je bil zbor republikanskih strank, na katerem je govoril tudi ministrski predsednik dr. Hodža, silajno obiskani ter navajajo nekateri listi število udeležencev s 100.000.

Na tem velikem zborovanju je bil sprejet govor ministrskega predsednika dr. Hodže z velikim odobravanjem. Dr. Hodža je zlasti poudaril, da more slovaška ljudska stranka govoriti le v svojem imenu, ker nima za seboj večine Slovačkov.

Českoslovaška vlada razpravlja o tem, da bi vojaško službo podaljšala od 2 na 3 leta.

Madžarski zunanji minister Kánya je v svojem eksponatu naglasil, da so odnošaji Madžarske do Jugoslavije boljši kakor pa z ostalimi državama Male antante.

Bivši angleški zunanji minister Eden je poslal svojim volivcem pismo, v katerem jim poroča o mednarodnem položaju. Pravi, da se ta stalno slabša, ker se s politiko koncesij ne more nič doseči. Anglija je zaradi tega razvoja zelo v skrbeh. Anglija je demokracična država, toda v nekaterih evropskih deželah se iz demokracije le norčujejo. Demokracija mora zato pokazati, da je močna.

Francoska in angleška vlada nameravata intervenirati v Burgosu in Tokiu, da se nezaščiteni mesta ne bi več bombardirala. Malo verjetno pa je, da bo imela njih intervencija uspeh, ker so začela Francova in japonska letala naravnost sistematično bombardirati nezaščiteni mesta.

Večina francoskega socialističnega kongresa se je izjavila za sodelovanje z vlado Daladiera ter je potrdila izključitev skrajnih levčarskih pristašev.

Novi japonski zunanji minister Ugaki je pozval vse velesile, da nikakor ne podpirajo Kitajske, ker da je Japonska trdno odločena, da gre do konca in bi podpiranje Kitajske samo poslabšalo splošno politično situacijo.

francoski konzul Remerand

s tem govorom:

»V imenu francoskega poslanika v Beogradu in ob priliki otvoritve francoskega paviljona na XVIII. velesejmu v Ljubljani mi je dana posebna čast, da pozdravim g. odposlanca Nj. Veličanstva kralja Petra II., nadalje gospoda ministra, gospoda bana in drugo visoko gospodo, ki je s svojim obiskom počastila našo razstavo francoske knjige. Čast mi je, da se še prav posebno zahvalim gg. članom velesejske uprave in gospodu predsedniku Trgovske zbornice, ki

so nam ponudili ljubeznivo in pri-

kupno gostoljubje.

Naša razstava, ki izrazito repre-

Denarstvo

Likvidacija hranilnice primorske banovine v Splitu

26. maja t. l. je bila v »Vremenu« objavljena notica o likvidaciji te hranilnice, ki je bila likvidirana baje zato, ker »je hranilnica prišla v težave«. Ta trditev bi utegnila škodovati ugledu drugih banovinskih in sploh samostojnih hranilnic. Proti temu je treba navesti, da je sam ban primorske banovine v svojem odloku o likvidaciji te hranilnice (Službeni glasnik primorske banovine št. 34 od 29. 4. 1938) ugotovil, da »je stanje in poslovanje Hranilnice primorske banovine normalno in dosedaj ni ustvarilo obveznosti primorski banovini iz naslova jamstva«. Hranilnica je poslovala v zadnjem času zelo ugodno, ni imela dubioz in je tudi izkazovala primeren dobiček in rezerve.

O banovinskih hranilnicah ugovarja »Vreme«, da jih je »večina na zavidni višini« in izvzema Hranilnico primorske banovine brez pravega vzroka. Vse banovinske hranilnice (5 zavodov) so upravljale dne 28. 2. 1938 skupno za 484.348.832 din vlog in torej predstavljajo močno oporo javnega in zasebnega kredita.

Zbor upnikov Mestne hranilnice v Kočevju v likvidaciji se sklicuje na dan 23. junija ob 9. v poslovnih prostorih hranilnice. Na dnevnem redu je volitev treh likvidatorjev po upnikih v smislu čl. 5. pravilnika.

Obtok bankovcev je dosegel v Romuniji po zadnjem izkazu 30 milijard lejev ter se je v primeri z lani povečal za 4 milijarde lejev.

Stanje naših kliringov

V času od 22. do 31. maja se je stanje naših kliringov (vse številke v milijonih dotične valute) spremenilo takole:

Aktivni kliringi:	31. 5.	22. 5.
Bolgarska (rev.) din	1'19	0'73
„ (turiz.) din	0'19	0'39
Italija (stari) lir	19.10	19'39
Italija (novi) din	126'40	125'52
Nemčija RM	9'18	9'78
Poljska din	11.30	11'58
Turška din	12'30	12'34
Španija pezeta	2'80	2'85

Pasivni kliringi:

Belgija belg	2'80	3'02
Madžarska din	39'90	38'41
Romunija din	7'10	10'37
Švica šfr.	2'70	2'73
Češkoslovaška Kč	135'51	134'00

Boj za pšenico

Veliki producenti pšenice so ogorčeni, ker je vlada dovolila carine prost uvoz pšenice v količini 1000 vagonov. Med drugim trde, da so pretrpeli producenti takrat, ko je bila cena pšenice nizka, velike škode in da je zato prav, če se jim sedaj pomaga. Če ljudstvo ne more plačevati tako visokih cen za pšenico, naj se pomaga ljudstvu s tem, da se iz nabranih fondov plačuje razlika v cenah pšenice. Carine prost uvoz pšenice pa da je tudi v nasprotju z načelom svobodne trgovine. Kar čuditi se je, kako se morejo takšne trditve sploh napisati. Trgovina s pšenico itak ni svobodna, temveč je prepuščena Prizadu. Pa ne glede na to, bi ravno načelo svobodne trgovine zahtevalo uvoz tuje pšenice. Mi plačujemo vendar danes po 200 din in več pšenico, ki na zapadu ne velja več ko 100 do 120 din. Velikanski davek morajo torej ravno najrevnejši sloji plačevati bogatim veleproducentom. Stvar se v resnici ne bi prav nič spremenila, če bi se razlika v teh cenah plačevala iz fondov. Kajti tudi v tem primeru bi morala celota plačati dobiček velikim producentom. Zato je prav, če je bil dovoljen prost uvoz 1000 vagonov pšenice, a še bolj prav bi bilo, če ne bi bil ta uvoz pridržan za Prizad.

Zaboljšanje naših cest

Prvi kongres jugoslovanskega društva za ceste

V primerno okrašeni dvorani Trgovskega doma v Ljubljani je bil v nedeljo dopoldne prvi kongres jugoslovanskega društva za ceste. Udeležba na kongresu je bila odlična. Tako so se udeležili kongresa: zastopnik Nj. Vel. kralja in kneza namestnika Pavla polkovnik Hadži-Popović, predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, gradbeni minister Dobrivoje Stošović, prometni minister doktor Spaho, ban savske banovine dr. Ružić, ban dravske banovine dr. Natlačen, zagrebški župan doktor Pejčić, za ljubljansko občino dr. Ravnihar, predsednik osiješke občine g. Božić, predsednik suške občine g. Ružić, predsednik zagrebške trg. ind. zbornice doktor Krasnik, predsednik ljubljanske zbornice za TOI Ivan Jelačin, številni senatorji in poslanci, med njimi Ivan Hribar, dr. Kramer in drugi, predsednik Zveze industrijev Avgust Praprotnik, predsednik ljubljanskega združenja

trgovcev Meden, ter cela vrsta zastopnikov drugih gospodarskih organizacij ter oblasti. Posebno številno so bili na kongresu zbrani tudi naši inženirji in tehniki, katerih glavna zasluga je, da se je vprašanjeboljšanja cestnega omrežja premaknilo z mrtve točke. Kongres je otvoril bivši prometni minister in predsednik jugoslovanskega društva za ceste Svetislav Milosavljević. Pozdravil je predvsem zastopnika Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. kneza nam. Pavla, predsednika vlade ter vse druge zastopnike. Nato je prečital pozdravne brzojavke kralju in knezu namestniku, ki jih je sprejel zbor z glasnim odobravanjem. Nato je bila prečitana pozdravna brzojavka ministra dr. Korošca.

Sledil je referat predsednika ljubljanskega društva za ceste dr. Vrhunca. Njegov odlični referat je bil sprejet s splošnim odobravanjem.

Besedo je nato povzel

gradbeni minister Dobrivoje Stošović.

ki je med drugim dejal.

V naši državi se prvih 17 let od zedinjenja ni posvečala izboljšanju cest skoraj nobena pažnja. Šele l. 1935 se je prvič udarilo s krampom v stare in slabe ceste, da se napravijo moderne ceste. Od l. 1935. do 1937. je bilo napravljeno okoli 540 km novih cest s potrebnimi objekti, v delu pa je še okoli 445 km, ki bodo večinoma do konca tega leta končane. S tem bomo imeli okoli 1000 km novih cest za udoben in ekonomičen promet.

Od novih cest je napravljeno: 238.000 m² iz cementa in betona, 510.000 m² iz asfalta in betona, 525.000 m² je tlakovanih z drobnimi kockami, ostalih 1.030.000 m² z vezanim materialom. Od začetka teh del je našlo pri cestnih delih zaposlitev 125.000 delavcev, katerim je bilo izplačanih 4 milijone dnevnih, delavcem v kamnolomih in tovarnah pa 6-5 milijona dnevnih.

Vsa ta dela so se financirala iz enomilijardnega posojila iz leta 1935. Ti krediti bodo potrošeni še v letošnji stavbeni sezoni in s tem se bo uspešno zaključila prva etapa naše modernizacije cest. Pri tej prvi etapi pa seveda ne moremo ostati in kr. vlada je odločena, da nadaljuje začeto delo, dokler ne bo zadnji kilometer naših državnih in banovinskih cest moderniziran.

Čeprav je vlada dr. Stojadinovića storila za modernizacijo cest več, kakor se je storilo v kateri koli prejšnji dobi, vendar se noče zadovoljiti z že doseženimi rezultati. Kakor znano je vlada sklenila, da se iz 4 milijardnega notranjega posojila določi ena milijarda din za nadaljevanje modernizacije cestnega omrežja. S temi sredstvi, ki so iz prve tranše že dana gradbenemu ministrstvu na razpolago, se bo kljub neolajni in nepatriotični propagandi nekih krogov nadaljevalo delo za izboljšanje našega cestnega omrežja.

S to milijardo se bo izboljšalo oz. napravilo drugih 1000 km novih modernih cest, še vedno pa bo ostalo okoli 8000 km slabih državnih in trikrat toliko slabih banovinskih cest. In ko bo drugih 1000 km cest gotovih, kaj naj potem napravimo s tako velikim tehničnim inventarjem in številnim delavstvom, ki je bilo zaposleno pri napravi cest? Ali bomo dopustili, da potem naša organizacija cestnih del razpade?

Tudi o tem vprašanju je razpravljala kr. vlada in sklenila, da je treba najti sredstva izven proračuna za nadaljevanje začete

dela za modernizacijo našega cestnega omrežja. Ta sredstva pa bi morala biti redna, da bi se moglo po načrtu nadaljevati vse delo.

Srečen sem, da morem na tej skupščini izjaviti, da je kr. vlada na svoji zadnji seji sprejela moj predlog ter predpisala uredbo o državnem in banovinskih cestnih fondih v smislu pooblastila, ki ga je dobila vlada v letošnjem finančnem zakonu. S tem so uresničene štiriletnje sanje našega društva in vseh državljanov, ki so že leta dolgo zahtevali, da se energično izvede modernizacija naših cest.

Državni cestni fond predvideva dohodke, ki niso odvisni od drž. proračuna, in sicer: dve tretjini vseh letnih dohodkov državnega fonda za javna dela, v katerega se stekajo trošarine na cement in bencin, nadalje takse na razna vozila, dohodki od čezmernih izkoriščanja cest, od prevoza blaga po železnici, dohodki od nepremičnin ob modernih cestah, od pogodbenih taks za pogodbe za izdelavo modernih cest ter od raznih drugih manjših dohodkov. Podobni dohodki so predvideni tudi za banovinske cestne fonde.

Iz tega se vidi, da bo največ prispeval za modernizacijo naših cest tisti, ki jih bo največ uporabljal. Po načrtu bi znašal letni dohodek cestnega fonda okoli 80 milijonov din. Ta dohodek pa bo v prihodnjih letih hitro rasel ter se v kratkem podvojil. Na podlagi teh rednih dohodkov se bodo sklenila posojila doma in v tujini ter je s tem dana možnost, da se že za prvo leto najame posojilo v višini 1500 milj. din. S to poldrugo milijardo in z eno milijardo iz notranjega 4 milijardnega posojila, bomo mogli skozi šest let nadaljevati modernizacijo cestnega omrežja.

Program cestnih del

Ta denar namerava kr. vlada uporabiti za izvršitev naslednjih cest:

za dovršitev mednarodne ceste od madžarske meje skozi Subotico—Novi Sad—Beograd—Kragujevac—Niš do bolgarske meje, za direktno zvezo Beograda z Zagrebom in Ljubljano, za zvezo Ljubljana—Logatec—italijanska meja, za cesto Ljubljana—Celje—Maribor, za cesto Ljubljana—Sušak in naprej do Splita, Metkovića, Dubrovnika, Kotorja in do albanske meje,

za cesto iz Zagreba skozi Vraždin do madžarske meje, za cesto Zagreb—Karlovac—Sušak,

za cesto iz Sarajeva skozi Banjaluko v Zagreb,

za cesto iz Beograda skozi Vršac k romunski meji, za zvezo Beograda s Sarajevom, Mostarjem in Dubrovnikom,

za turistično cesto ob Donavi od Vel. Gradišča do Kladova,

za cesto Niš—Skoplje—Gjevergje-lje ter za zvezo zetske banovine z drinsko in vardarsko banovino.

Treba še rešiti vprašanje hitrosti dela. V tem oziru je kr. vlada načelnega mnenja, da se morajo ceste v naši državi delati z našimi finančnimi sredstvi, našim materialom in našo delovno silo. V kolikor ne bi naša finančna sredstva in tehnična organizacija zadostovali, da se ceste ne bi mogle modernizirati tako hitro, kakor bi bilo želeto, ne bo kr. vlada odklonila sodelovanja tujega kapitala in tujih tvrdk, vendar le kot dopolnitev našega kapitala in naše tehnične organizacije, pri čemer pa se bo morala upoštevati tudi kapaciteta naših trgov ter uporabljati naš material in naše delovne moči.

Na koncu svojega govora je minister Stošović naglasil velike zasluge kneza namestnika Pavla, ki stalno skrbi za modernizacijo naših cest, ter na zasluge častnega predsednika kongresa predsednika vlade dr. Stojadinovića. Z apelom na vse, da pomagajo, da se načrt modernizacije cest do konca izvede, je zaključil minister Stošović svoj govor, ki je bil sprejet od kongresa z glasnim odobravanjem.

Po referatu inž. Dabića so bile na podlagi referata soglasno sprejete naslednje

resolucije

Spoznavajoč, da se mora začeto delo spopolnitve in modernizacije naše cestne mreže brezpogojno še v povečani meri nadaljevati, kot tudi v interesu socialnega, kulturnega in gospodarskega napredka našega naroda ter v interesu naše državne obrambe, smatra Jugoslovansko društvo za ceste, da je v prvi vrsti potrebno:

1. da se predhodno natančno določi tehnični in finančni program del za daljšo dobo, da bi se na ta način pravočasno in sistematično pripravili elaborati in da bi se dala domačim podjetjem možnost, da v skladu z obsegom teh del in njih finančnim načrtom pravočasno nabavijo ves potreben inventar za moderno napravo cest ter se s tem usposobijo tudi za večja cestna dela, katere dela je treba v nacionalnem in gospodarskem interesu naše države prepustiti izključno domačim podjetjem.

2. Da se čim prej izda uredba z zakonsko močjo o ustanovitvi avtonomnih cestnih fondov, ki bo določila kot dohodek teh fondov vse ali vsaj večino onih dohodkov, ki izvirajo iz uvozne carine, trošarine ali drugih davščin, ki so direktno ali indirektno v zvezi s prometom na cesti.

3. Da se izvrši potrebna reorganizacija tehnične službe gradbenega ministrstva z ustanovitvijo stalne in avtonomne generalne direkcije za zidanje cest s potrebnim številom terenskih tehničnih sekcij. V zvezi s tem naj se ublaže in spremenene določila zakona o državnem računovodstvu, v kolikor se nanašajo na potrjevanje in oddajanje v delo čisto tehničnih objektov. Nadalje je potrebno, da se tehnični oddelki izločijo od pristojnosti sreskih načelstev ter postavijo izključno pod pristojnost tehničnih oddelkov banskih uprav.

4. Še intenzivneje naj se nadaljuje ukrepi za izboljšanje našega turizma, zlasti z modernizacijo

vseh turističnih cest, ki se naj zvežejo z glavnimi dohodi do naše državne meje.

5. Povečajo naj se krediti za redno vzdrževanje cest in izboljšanje naj se pogoji za delo cestarjev in cestnih nadzornikov ter njihove nagrade povečajo. Pri vseh banjskih upravah naj se uvedejo brezplačni tečaji za izsoljanje cestarjev in cestnih nadzornikov.

6. Izda naj se zakon o obvezni uvedbi delovne službe pri nas. Dosednje obvezno delo, tako imenovani »kuluk« naj se odpravi in nadomesti z uvedbo posebne delovne doklade.

Kongres je zaključil predsednik društva g. Milosavljević, ki je naglasil, da se je društvo dvakrat obrnilo na kr. vlado, ki je predložila društva tudi upoštevati ter se je modernizacija naših cest začela izvajati. Danes pa je s posebnim zadovoljenjem mogel slišati o velikih sklepih vlade, ki bodo brez dvoma omogočili hitrejšo modernizacijo našega cestnega omrežja. Zahvaljuje se knezu namestniku Pavlu za pomoč, ki jo je izkazal društvu ter predsedniku vlade dr. Stojadinoviću in gradbenemu ministru Stošoviću ter vsem članom vlade za delo, ki so ga izvršili za izboljšanje naših cest. Prosi, da bi posvetila kr. vlada isto pažnjo tudi danes sprejetim resolucijam. Nato je zaključil kongres ter še enkrat pozdravil vse navzočne.

Opoldne je priredil ban dravske banovine na čast odličnim gostom kongresa v banski palači slavnosten obed. Vrsto zdravje je otvoril ban dr. Natlačen, ki se je zlasti zahvalil predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, da se je osebno udeležil kongresa, kar nam daje jamstvo, da bo tudi naša država svoje ceste izboljšala tako, da bo postala privlačna za tujce. Nato je govoril še predsednik kongresa Milosavljević, nakar se je zahvalil vsem za pozdrave predsednika vlade dr. Stojadinovića.

Dobave - licitacije

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje II. javno ofertno licitacijo za dobavo litoželeznih izdelkov za cestne kanale v znesku do 100 tisoč dinarjev na dan 15. junija ob 10. v tehničnem oddelku mestnega poglavarstva. Nabrežje 20. septembra št. 2/II.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje II. javno ofertno licitacijo za dobavo cementnih kanal-skih cevi v vrednosti do 100.000 dinarjev na dan 15. junija ob 11. v tehničnem oddelku, Nabrežje 20. septembra št. 2.

Tehnični razdelek pri sreskem načelstvu v Mariboru levi breg razpisuje v skrajšanem roku 10 dni II. javno pisмено ponudbeno licitacijo za popravo lesenega mostu čez Pesnico za ponedeljek dne 13. junija ob 11. Revidirani proračun znaša 25.000 din, kavcija 3000 dinarjev.

Občina Koroška Bela razpisuje za oddajo stavbenih del za zidavo šole na Koroški Beli I. javno pisμένο ponudbeno licitacijo na dan 25. junija ob 11. v obč. uradu na Koroški Beli. Dela v I. skupini so proračunana na 804.865 din, v II. na 87.006 din.

Obča drž. bolnica v Ljubljani razpisuje za bolnične potrebe v skrajšanem 10dnevem roku III. licitacijo za dobavo: dne 13. junija ustno za meso, slanino in drobovino, dne 14. junija pisμένο za obvezni material in sanitetske lekarniške potrebščine, dne 17. junija pisμένο za zdravila. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. v pisarni upravnika bolnice.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 16. junija ponudbe za dobavo bencina, petroleja, benzola, vazeline, kislin, kristalne sode, kalcium-karbida, mila idr.

Direkcija poštne hranilnice, po-družnica v Ljubljani, razpisuje prvo javno ofertno licitacijo za nabavo 8.000.000 poloznic. Licitacija bo dne 8. julija 1938. ob 11. uri dopoldne v tajništvo Poštne hranilnice, podružnica v Ljubljani. Pogoji v tajništvu zavoda. Kavcijo v višini najmanj 10% (inozemci 20 odstotkov) od ponujene vsote morajo položiti interese na blagajni zavoda najkasneje do 10. ure dopoldne na dan dražbe.

Dne 20. junija bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 1.000.000 kg amoniakovega solitra.

Kongresni dnevi so pred nami!

Temeljito je treba zato izkoristiti še zadnje predkongresne dneve, da bo

III. VSEDRŽAVNI KONGRES TRGOVCEV

res impozantna manifestacija solidarnosti in enotnosti vsega trgovstva Jugoslavije za potrebe in pravice trgovine ter našega narodnega gospodarstva.

Za zavednega trgovca velja zato, da mora vse stopiti v ozadje, samo da bo kongres imel čim večji uspeh.

Zato agitirajte vsi brez izjeme za čim večjo udeležbo na kongresu! Tisoči trgovcev morajo na kongresu jasno in odločno povedati, da se morajo krivice nehati, da se zahteve trgovcev ne smejo več omalovaževati.

Vsi na kongres!

Teden na ljubljanski borzi

Posebno poročilo »Trgovskega lista«

Devizni trg

Tendenca nestalna, promet dinarjev 9.852.814.

Čeprav so bili v minulem tednu le štirje dnevi, se je promet vendarle povečal za 3.750.000 din. Skupni devizni promet v maju je dosegel 352 milijona din in je bil za 65 milijona din večji ko lani.

Največji promet je bil (v milijonih din): v Berlinu (za 25), Dunaju (19), Londonu (10) in New Yorku (03).

Narodna banka je skupno intervenirala za din 130.000.

V privatnem kliringu je bila nemška marka neizpremenjena po 1440—1460. Tudi tečaj funta je ostal neizpremenjen.

Devizna tečajnica je izkazovala nestalno tendenco. Amsterdam je nazadoval za 023 poena, napredovale pa so devize: London za 007, New York za 376, Pariz za 026, Praga za 779 in Trst za 010 poena. Vse druge devize so ostale nespremenjene.

Efektini trg

Brez sprememb.

Tečaj vseh državnih vrednostnih papirjev so ostali nespremenjeni in so notirali: 7% investicijsko 99—100, 8% Blair 9850 do 9950, 7% Blair 94—95, 4% agrarne 51 do 53, 6% begluške 6250 do 6350, dalmatinske 9275 do 93, Seligman 99—101 in vojna škoda 483 za denar in 485 za blago.

Delnice Trboveljske premogokopne družbe so se dvignile na 205 za denar in 225 za blago.

Žitni trg

Tendenca stalna.

Borzne cene so ostale tako za žito kakor tudi za mlevske izdelke povsem brez sprememb. Promet je bil neznaten.

Lesni trg

Tendenca povprečno mlačna

Na našem lesnem tržišču ni nobenih bistvenih sprememb. Stagnacija traja trdovratno dalje, a zadnji čas se opaža znaten zastoj tudi v produkciji. Cene okroglegu lesu so zelo nazadovale — zaradi omenjenega zastoja tako v izvozu, kakor v domači proizvodnji.

Naš izvoz — v Italijo in Nemčijo — je le malenkosten, dočim je angleški trg preplavljen z vsakršnimi ponudbami; seveda pa angleški kupci še vedno ne kažejo nobenega zanimanja za naš les. Kakšen rezultat bo dosežen v pogajanjih z Nemčijo — glede naše lesne kupčije — nam še ni znano, vendar pa so gotovo zelo zanimivi podatki o višini dovoljenega kontingenta.

V kratkem se prično trgovinska pogajanja s Francijo. V zvezi s tem se govori o povišanju kontingentov in poživljenju našega izvoza v Francijo. V koliko bo pri tem udeležena naša lesna izvozna trgovina, nam bo pokazala že najbližja bodočnost. Sicer pa nimamo posebnega upanja, da bi se znane zahteve naše lesne trgovine in industrije v polnem obsegu ter v zaslužen meri pri teh važnih pogajanjih tudi upoštevale.

negi poročila je še povzeti, da je tajništvo Zveze industrijev posredovalo v raznih mezdih sporih ter sodelovalo pri tozadevnih razpravah.

Posebno poročilo o železniško-tarifnih zadevah je podal tajnik Danilo Goriup. Poročilo o osnutku uredbe o zaščiti in uporabi javnih cest pa tajnik Albert Koser. Uprava je sklenila, da se spričo posebne važnosti nekaterih določb navedenega osnutka ta osnutek razmnoži ter dostavi vsem članom Zveze v proučitev in izjavo.

Končno je uprava razpravljala še o nekaterih tekočih zadevah.

Prva kongresna številka »Trg. lista« izide v petek opoldne. — Številka bo vsebovala vse informacije, ki so potrebne za kongresne udeležence.

Inserate za prvo kongresno številko sprejemo le še do jutri, v četrtek opoldne. Znak stanovske zavesti in dokaz dobre kalkulacije je inserat v kongresni številki »Trgovskega lista«.

Ne pozabite na ta dokaz.

Zunanja trgovina

Nemčija nam je dovolila uvozni kontingent 800.000 hl vina in ne samo 150.000 hl, kakor je bilo javljeno. Za štajerska vina je rezerviran kontingent 50.000 hl.

1000 vagonov pšenice, kolikor je dovoljeno Prizadu, da uvozi carine prosto, si nameravamo baje izposoditi do prihodnje žetve v Romuniji.

Nemška družba Krupp hoče kupiti rudnike niklja v bližini Leride v Grčiji. Rudniki se že leta dolgo niso izkoriščali, ker so bili obratni stroški previsoki.

Francoska vlada je začela zelo pospeševati francoski izvoz. V ta namen so se ustanovila za posamezne stroke posebna združenja izvoznikov, ki bodo dobivala na predlog zainteresiranih ministrstev od vlade subvencije.

Ministrski predsednik Nizozemske Colijn je izjavil, da bo Nizozemska opustila načelo svobodne trgovine ter uvedla protekcionizem. Nizozemska bo omejevala uvoz tujih predmetov, da s tem pospeši industrializacijo dežele.

Med Nemčijo in Italijo je bila podpisana cela vrsta pogodb z ozirom na razna vprašanja, ki so nastala zaradi priključitve Avstrije k Nemčiji. Med drugimi je bila podpisana tudi pogodba o blagovnem in plačilnem prometu med Nemčijo in Italijo. Ugodnosti, ki jih je svoje dni priznala Italija Avstriji v tržaški luk, ne veljajo tudi za Nemčijo.

Mednarodni odbor za regulacijo proizvodnje surovega kavčuka je znižal produkcijsko kvoto za tretje četrtletje 1938. od 60 na 45 odstotkov.

Zaloge rži in pšenice znašajo v Nemčiji baje 3,5 milijona ton proti 2,5 milijona ton lani. S tem ima Nemčija dovolj žita do prihodnje žetve in ji ne bo treba žita uvažati.

Sueška prekopna družba je sklenila, da zniža pristojbino za prehod skozi prekop, ker se je promet v kanalu zelo zmanjšal.

Kovinska industrija v Franciji je začela vpeljovati 32urnik za delavce.

Doma in po svetu

Na beograjsko letalsko razstavo je priletela tudi močna skupina italijanskih letalcev, ki so na letališču izvajali zelo drzne vaje. Občinstvo jim je glasno izražalo svoje občudovanje.

Notranje ministrstvo je odobrilo predlog banske uprave, da se imenuje za predsednika splitske občine tajnik trgovsko-industrijske zbornice dr. Mirko Buić, za podpredsednika pa trgovec Zlatko Vrdoljak.

Za predsednika občine v Hercegovnem v Zetski banovini je bil imenovan trgovec Jovan Sekulić. Bosenski nadškof dr. Šarić bo

odpotoval v Rim. Njegovemu potovanju pripisujejo velik pomen, ker se baje rimski krogi ne strinjajo z njegovimi političnimi izjavami.

Veliki ponton za beograjsko pristanišče je bil v petek slovesno spuščen na Savo. Ponton je dolg 72,5, širok 7 oz. 11,15 m, visok pa 1,85 m. Tehta 168 ton.

Velika skupina norveških turistov je prišla v Zagreb. Obiskala bo Plitvička jezera, Bosno, Hercegovino in Črno goro.

Za predsednika skupljanske produktne borze je bil izvoljen trgovec Djoka Kocić, za podpredsednika pa trgovec Dimitrije Bojadžević.

Letalska razstava v Beogradu je dosegla zelo velik uspeh ter je obiskalo razstavo dosedaj po vseh beograjskih listov nad 130.000 ljudi. Zelo mnogo ljudi je privabil na velesojem tudi festival narodnih plesov.

Geza Kohn d. d., največje založništvo srbskih knjig, je povečalo delniško glavnico od 3 na 5 milijonov din. Bruto dohodek družbe je znašal lani 3,9 milijona din, čisti dobiček pa 299.107 din. Leta 1937. je izdala družba 200 publikacij, ki so vsebovale 5000 pol.

Upravni odbor Mednarodnega urada za delo je sprejel ostavko direktorja Butlerja. Kot njegov naslednik se imenuje John Wymont, ki so ga soglasno predlagali zastopniki vlad. Delavski zastopniki pa bi hoteli imeti za ravnatelja Irca Fylena, ki bo najbrže imenovan za pomočnika urada.

Češkoslovaška vlada je izdelala manjšinski statut ter novi jezikovni zakon. Ta teden se začne ministrski predsednik dr. Hodža pogajati s strankami. K pogajanjem bodo pritegnjeni tudi nemški socialni demokrati. Končna redakcija statuta in zakona še ni določena, da se omogoči strankam, da brez ovir povedo svoje stališče.

Angleška vlada namerava posredovati za sklenitev premirja v Španiji. Če pa premirje ne bi bilo mogoče, potem bo angleška vlada skušala pridobiti druge države, tudi manjše, za nastop proti bombardiranju nezaščitenih mest. Te države naj bi poslale v Španijo svoje opazovalce, ki bi po vsakem bombardmanu ugotovili, da je bilo mesto brez vojaškega razloga bombardirano. Te ugotovitve bi uporabil svetovni tisk in na ta način bi se zbudila svetovna vest. Nekatere države so na predlog angleške vlade že pristale.

Diplomatski odnosi med Kitajsko in Japonsko so pretrgani, ker je kitajska vlada odpoklicala svojega diplomatskega zastopnika pri tokijski vladi.

Japonci so zavzeli Kajfeng. Kitajci so se umaknili in so pripravili nove obrambne postojanke v gorati pokrajini, kjer ne morejo japonski motorizirani oddelki tako uspešno nastopati ko v ravnini.

Predsednik Roosevelt je odobril kredit pol milijona dolarjev za uvedbo obsežne parlamentarne preiskave o delovanju raznih trustov.

Dve francoski komisiji sta odpotovali v Ameriko, da nakupijo za francosko vojsko nova letala.

Nad francoskim ozemljem so se ponovno pojavili bombniki nezna-

nega izvora ter vrgli na francosko ozemlje več bomb. Napad je povzročil v vsej francoski javnosti največje ogorčenje. Vlada je takoj odredila energične ukrepe, da se prepreči vsak nov napad na francosko ozemlje.

Japonska letala bombardirajo kar neprestano Kanton. Pri zadnjem napadu so zadela letala tudi francosko bolnišnico in sta bila dva paviljona popolnoma razrušena.

Glavno prizadevanje Francovih čet je, da bi odrezali Valencijo od Madrida in republikance od francoske meje, ker upravičeno upajo, da bi bil v tem primeru odpor republikancev strt.

Nemški zakon o kmetiskem stanju je bil razširjen tudi na Avstrijo. Po tem zakonu se uvaja nadzorstvo nad vsem prometom s kmetijskimi izdelki. Kmetovalec ne sme svojih pridelkov svobodno prodajati, temveč jih mora oddajati določenim uradom. Z novim zakonom se uvaja tudi tržno nadzorstvo ter določa razdelitev živine na posamezne trge. Končno se z zakonom maksimirajo tržne cene.

32.000 italijanskih kmetijskih delavcev je odpotovalo v Nemčijo, kjer bodo zaposleni kot sezonski delavci.

Voditelj češkoslovaške nacionalne lige je vložil ovadbo proti voditelju nemške sudske stranke Henleinu zaradi veleizdaje.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 9. junija. 12.00: Operni odlomki (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Znani plesni orkestri (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Zvoki iz Jugoslavije (Radijski orkester) — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Radijski orkester — 21.10: Rondo — V. ura: Brahms-Dvořák-Rosenstock-Koporc. Predavanje: g. Srečko Koporc. Klavirske točke: gđc. Herta Seifert — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester in Mirko Premelj.

Petek dne 10. junija. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert Radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Kupovanje živil na trgu (ga. Ivanka Velikonja) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Izseljeniške zanimivosti (Jože Premrov) — 20.00: Koncert Radijskega orkestra — 20.30: Prenos jugoslov. evropske koncerta iz Beograda — 21.45: Xilofon in saksofon (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Frančiškanska ulica 3

Seja uprave Zveze industrijev

Pod predsedstvom Avg. Praprotnika je bila v petek dne 3. junija t. l. redna seja uprave Zveze industrijev za dravsko banovino. Predsednik Avgust Praprotnik je v predsedstvenem poročilu omenil nekatere važnejše zadeve načelnega značaja zlasti v zvezi z delovanjem Centrale industrijskih korporacij. Uprava je z zadovoljstvom vzela na znanje izvolitev svojega predsednika Avgusta Praprotnika za predsednika Centrale industrijskih korporacij. Predsednik Avg. Praprotnik je nato poročal glede aktiviranja mariborskega poverjenišva Zveze industrijev ter je uprava v zvezi s tem storila potrebne sklepe. Predvidevajo se dvakrat mesečno redni uradni dnevi v Mariboru, kakor tudi članski sestanki. Za načelnika mari-

borskega poverjenišva Zveze industrijev se je določil član uprave inž. Oskar Dračar.

Sledilo je poslovno poročilo tajništva, katero je podal glavni tajnik dr. Adolf Golia. Poročevalec je omenil zlasti delovanje zveze v davčnih, taksnih in trošarinskih vprašanjih ter podrobneje poročal o raznih konferencah ter intervencijah pri centralnih mestih, zlasti tudi o konferenci glede načrta uredbe o rezervnih fondih v smislu tozadevnega pooblastila v novem finančnem zakonu. V okviru poslovnega poročila je bilo podano tudi poročilo o delovanju posameznih strokovnih odsekov, zlasti odseka električne industrije in plinarn, odseka gradbene industrije in industrije gradbenega materiala ter lesnega odseka. Iz poslov-

Birmanska darila

ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

